

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ
ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА, СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ**

Кафедра біотехнології та біоінженерії

«Погоджено»

Директор Сільськогосподарського
приватного підприємства

«Техмет-Юг»

Сергій ГАЛІМОВ

«_____» _____ 2025 р.

«Затверджую»

Декан факультету ТВПІТСБ

Михайло ГИЛЬ

«26» 06 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
ГОДІВЛЯ ТВАРИН І ТЕХНОЛОГІЯ КОРМІВ**

освітньо-професійна програма

«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня 2-го року

денної форми здобуття вищої освіти

на 2025/2026 навчальний рік

Освітній ступінь – Бакалавр

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність – 204 Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва

Мова викладання – українська

Програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «ТВППТ», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 12.03.2024 р. (протокол №8), чинної згідно наказу по університету №33-О від 19.03.2024 р.

Розробник програми: канд. с.-г. наук, доцент **Олександр КРАМАРЕНКО**, асистентка **Ірина ЛЮТА**, Миколаївський національний аграрний університет.

Програма розглянута на засіданні кафедри біотехнології та біоінженерії Миколаївського національного аграрного університету, протокол №13 від 23.06.2025 року.

В.о. завідувачки кафедрою,
к. с.-г. н., доцентка

Олена КАРАТЄЄВА

Схвалено науково-методичною комісією факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології Миколаївського національного аграрного університету, протокол №10 від 24.06.2025 року.

Голова науково-методичної комісії,
к. с.-г. н., доцентка

Галина КАЛИНИЧЕНКО

Гарант освітньої програми

Галина КАЛИНИЧЕНКО

1. АНОТАЦІЯ

Зміст навчальної практики: ознайомитися з організацією і технологією годівлі тварин і птиці в залежності від статі, віку та рівня їх продуктивності, використанням кормових засобів і кормових добавок, технологією заготівлі кормів, визначенню їх якості і проведення обліку.

RESUME

The content of practical training: get acquainted with the organization and technology of animal feed and poultry based on gender, age and level of performance, the use of feed and feed additives tools, technology forage, determining their quality and an accounting.

2. Опис дисципліни

«Годівля тварин і технологія кормів»

Галузь знань **20 «Аграрні науки та продовольство»**

Освітня спеціальність **204 «ТВППТ»**

Освітній ступінь **Бакалавр**

Кваліфікація «**Бакалавр з технології виробництва і переробки продукції тваринництва**»

Обов'язкова (вибіркова) компонента **Обов'язкова**

Семестр **4**

Кількість кредитів ECTS **1,0**

Загальна кількість годин **30**

Число тижнів **один**

Форми підсумкового контрольного заходу **залік**

1. Мета і задачі навчальної практики

Метою навчальної практики з «Годівля тварин і технологія кормів» є засвоєння здобувачами вищої освіти:

- організаційної структури та штату ферм господарства, функціональних обов'язки робітників, основних та додаткових виробничих об'єктів, які діють на території ферми, їх призначення, стан електро- і водопостачання, а також системи каналізації;
- діючої технології утримання тварин та виробництва продукції тваринництва, характеристики спеціалізації тваринництва, продуктивності тварин і птиці, витрат кормів на одиницю продукції, рентабельності виробництва;
- технології виробництва кормів у господарстві та їх використання в годівлі тварин, підготовку кормів до згодовування. Енергоощадних технологій виробництва продукції;
- технології годівлі тварин та птиці залежно від їх виду, статі, рівня продуктивності, фізіологічного стану та умов утримання;
- раціонів годівлі тварин різних видів, їх недоліків, шляхів поповнення недостатніх речовин. Збагачення комбікормів, кормосумішей і раціонів кормовими добавками;
- зоотехнічного і ветеринарний контроль поживності і якості кормів у господарстві.

Навчальна практика «Годівля тварин і технологія кормів» розрахована на підготовку спеціалістів аграрного сектора із спеціальності 204 – «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» займає провідне місце в системі навчання. Практика є базовою при вивченні дисципліни «Годівля тварин і технологія тварин» та спеціальних курсів.

1.2. Завдання навчальної практики

Засвоїти технологічні процеси заготівлі, зберігання та підготовки кормів до згодовування; оволодіти методами визначення кількості та якості заготовлених кормів; набути навичок здійснення аналізу раціонів годівлі тварин.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зооінженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність працювати в команді та мати навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва для ефективного ведення бізнесу.

ФК3. Здатність використовувати знання з основних технологій заготівлі, виробництва та зберігання кормів для формування кормової бази підприємства.

ФК4. Здатність до складання раціонів для різних видів і статеві-вікових груп тварин та організації їх нормованої годівлі з урахуванням наявних фінансових та ресурсних обмежень.

Програмні результати навчання:

ПР5. Забезпечувати якість виконуваних робіт.

ПР9. Обирати раціональні технології заготівлі, виробництва та зберігання кормів.

ПР10. Здійснювати нормовану годівлю тварин.

ПР13. Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль сучасних технологій з виробництва молока та яловичини.

ПР14. Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль сучасних технологій виробництва свинини.

ПР16. Впроваджувати і використовувати на практиці науково обґрунтовані технології виробництва і переробки продукції тваринництва.

1.3. Перелік дисциплін, засвоєння яких необхідне для проходження навчальної практики

1. Морфологія с.-г. тварин
2. Мікробіологія
3. Органічна хімія
4. Біохімія
5. Фізіологія с.-г. тварин
6. Основи агрономії
7. Технологія кормів з основами кормовиробництва
8. Механізація с.-г. виробництва

1.4. Вимоги щодо знань і вмінь, набутих внаслідок проходження навчальної практики

Здобувач вищої освіти повинен знати:

1. Штат ферм господарства, функціональні обов'язки робітників, основні та додаткові виробничі об'єкти, які діють на території ферми.

2. Діючу технологію утримання тварин та виробництва продукції тваринництва.

3. Основні види кормів та їх класифікацію. Технологію виробництва кормів у господарстві та їх використання в годівлі тварин, підготовку кормів до згодовування.

4. Технологію годівлі тварин та птиці залежно від їх виду, статі, рівня продуктивності, фізіологічного стану та умов утримання.

5. Раціони годівлі тварин різних видів, їх недоліки, шляхи поповнення недостатніх речовин.

6. Зоотехнічний і ветеринарний контроль поживності і якості кормів у господарстві.

Здобувач вищої освіти повинен вміти:

1. В практичних умовах визначати кількість заготовлених кормів.
2. Визначати якість кормів використовуючи дані органолептичної оцінки.
3. Обирати і використовувати оптимальні методи підготовки кормів до згодовування.
4. Проводити аналіз раціонів сільськогосподарських тварин та птиці у відповідності до деталізованих норм годівлі.

2. Зміст навчальної практики

У відповідності до навчального плану для напряму підготовки 204 – «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» навчальна практика «Годівля тварин і технологія кормів» проходить у здобувачів вищої освіти по закінченню II курсу (4 семестр). Навчальна практика складається із 6 практичних занять. Крім цього планується самостійне вивчення ряду питань.

2.1. Структурно-логічна система проходження навчальної практики здобувачами вищої освіти факультету ТВППТСБ

1. Техніка безпеки під час проходження навчальної практики та окремих практичних занять.

2. Практичні заняття. Ознайомлення з темою і метою практичного заняття, опрацювання практичних навичок і вмінь. Виділення питань для самостійного їх вивчення.

3. Контроль знань здобувачів вищої освіти на практичних заняттях з попередньої теми та матеріалу для самостійного опрацювання.

4. Диференційований залік. Враховується рівень знань при відповіді на заліку та поточна успішність здобувача вищої освіти.

2.2. Практичні заняття

1. Ознайомитися з загальною характеристикою господарства, станом галузі рослинництва і тваринництва, показниками економічного розвитку.

2. Ознайомитися з технологією заготівлі та зберігання сіна, силосу і сінажу в умовах господарства.

3. Ознайомитися з схемою зеленого конвеєра, що використовується в умовах господарства, навчитися в практичних умовах визначати кількість заготовленого силосу, сінажу, сіна і соломи.

4. Навчитися визначати якість кормів в умовах господарства використовуючи дані їх органолептичної оцінки.

5. Ознайомитися з методами підготовки кормів до згодовування, що використовуються в умовах господарства.

6. Ознайомитися з раціонами годівлі тварин та птиці. Навчитися проводити аналіз раціонів у відповідності до деталізованих норм годівлі тварин.

2.3. Залік

В 4 семестрі здобувачі вищої освіти, які успішно пройшли навчальну практику «Годівля тварин і технологія кормів», складають усний залік. Вони повинні засвоїти технологічні процеси заготівлі, зберігання та підготовки кормів до згодовування; оволодіти методами визначення кількості та якості заготовлених кормів; набути навичок здійснення аналізу раціонів годівлі тварин.

3. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота здобувачів вищої освіти під час проходження навчальної практики передбачає вивчення теоретичного матеріалу за конспектами лекцій, опрацюванням основної літератури та підготовки до захисту практичних занять. Теми до самостійної роботи здобувачів вищої освіти додаються.

Тематика самостійної роботи здобувачів вищої освіти

№ п/п	Назва теми
1	Вивчення штату ферми, функціональних обов'язків, режиму і графіку роботи працівників та виробничих об'єктів на території ферми
2	Машини і механізми, що використовуються при заготівлі кормів
3	Вивчення діючої технології утримання та механізації процесу годівлі тварин на фермі
4	Методи зберігання кормів
5	Методи підготовки кормів до згодовування. Машини і механізми, що використовуються при підготовці кормів до згодовування
6	Методи збагачення комбікормів, кормосумішей і раціонів кормовими добавками

4. Форми поточного і заключного контролю знань здобувачів вищої освіти

Для підвищення ефективності практичної та самостійної роботи здобувач вищої освіти використовується кредитно-модульна система оцінки навчального процесу, здобувачем вищої освіти ведеться щоденник проходження навчальної практики відповідного зразку і ведеться відповідна форма обліку проходження навчальної практики.

Рейтинг знань здобувач вищої освіти буде оцінюватись у відповідності з кредитно-модульною системою протягом усієї навчальної практики.

Схема проведення й оцінки контрольних заходів за навчальну практику

День практики	Кількість годин	Форма контролю	Кількість заход.	Оцінка		Сума	
				Мін	Макс	Мін	Макс
1	5	Перевірка щоденника	1	6	10	6	10
2	5	Перевірка щоденника	1	6	10	6	10
3	5	Перевірка щоденника	1	6	10	6	10
4	5	Перевірка щоденника	1	6	10	6	10
5	5	Перевірка щоденника	1	6	10	6	10
6	5	Перевірка щоденника. Проведення заліку	1	6	10	6	10
Разом	30 год	Всього за навчальну практику	6	x	x	36	60

По закінченню навчальної практики здобувачі вищої освіти складають усний залік з максимальною кількістю балів – 40.

Перевідна шкала балів оцінки успішності

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання

Бали	Вимоги
90-100	У повному обсязі опрацьовано програмні питання практики; звітну документацію оформлено відповідно до вимог, високе оцінювання практиканта керівником.
75-89	Програмні питання практики опрацьовано достатньо; звітну документацію оформлено відповідно до вимог; позитивне оцінювання практиканта керівником.
60-74	Окремі питання опрацьовано поверхнево; звітну документацію оформлено відповідно до вимог, позитивна характеристика практиканта керівником.
35-59	Не висвітлено окремі програмні питання; звітну документацію оформлено з порушенням вимог, негативна характеристика практиканта керівником; відсутність на практиці.
1-34	Не висвітлено програмні питання; звітна документація відсутня, негативна характеристика практиканта керівником; відсутність на практиці.

5. Матеріально-технічне й методичне забезпечення навчальної практики

Для проведення лабораторних досліджень навчальної практики на кафедрі біотехнології та біоінженерії є лабораторія № 222.

Для проведення навчальної практики є такі методичні матеріали:

1. Цуканов В. Т. Робочий зошит для проходження навчальної практики з дисципліни «Годівля тварин і технологія кормів» студентами денної форми навчання // В. Т. Цуканов, Ю. Ф. Дехтяр, Миколаїв : МДАУ, 2011. 56 с.

2. Цуканов В. Т. Методичні рекомендації для проведення навчальної практики з дисципліни «Годівля сільськогосподарських тварин» для студентів денної форми навчання // В. Т. Цуканов, Ю. Ф. Дехтяр, І. А. Галушко. Миколаїв: МДАУ, 2008. 57 с.

Список рекомендованої літератури

1. Довідник з повноцінної годівлі сільськогосподарських тварин / за наук. ред. І. І. Ібатулліна і О. М. Жукорського. Київ : Аграр. наука, 2019. 336 с.

2. Долгая М. М., Кулібаба С. В. Використання хелатних комплексів мікроелементів у годівлі корів в умовах Лісостепової зони України: монографія. Харків : ФОП Бровін О. В. 2020. 138 с.

3. Оцінка біологічної цінності білків у кормах для тварин / С. О. Шаповалов, М. М. Долгая, Є. В. Руденко, С. С. Варчук. Київ : Аграр. наука, 2019. 92 с.

4. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навч. посібн. / [Ібатуллін І.І., Чигрин А.І., Мельник Ю.Ф. та ін.]. Житомир : ПП «Рута», 2019. 432 с.

4. Проваторов Г. В. Годівля сільськогосподарських тварин : навч. посібник / Г. В. Проваторов, В. О. Проваторова. Суми : ВТД «Університетська книга», 2020. 510 с.

Доцент

Олександр КРАМАРЕНКО

Асистентка

Ірина ЛЮТА

ДОДАТОК

до робочої програми 2025-2026 н. р. навчальної практики
«ГОДІВЛЯ ТВАРИН І ТЕХНОЛОГІЯ КОРМІВ»

Перелік внесених змін на 2025-2026 н. р.

№	Зміст змін	Підстава	Примітки
1.	Оновлено перелік рекомендованих літературних джерел	Осучаснення літературного матеріалу	

Розробники програми:
к с.-г. наук, доцент

Олександр КРАМАРЕНКО

асистентка

Ірина ЛЮТА

в. о. завідувачки кафедри
к с.-г. наук, доцентка

Олена КАРАТЄЄВА